

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrta leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrta leta 1 gl.: ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 31. vel. serp. 1883.

List 35.

Cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani.

(Konec.)

Enako imenitne so zvišane podobe Križevega pota, ki so v dolblinah v zidu in tako izveržno narejene, da kristijan in umetnik nahaja vse, česar serce potrebuje. Okna, veliki altar in križev pot so narejeni v Majerjevi dvorni napravi za umetnijo v Monakovem, katero so Njih Veličanstvo posebno pohvalili. — Zunaj imenovanih reči je tudi še pomniti leca, ki stoji na kamnitem stebru in je po umnem obrisu gosp. mestnega inženirja Wagnerja tudi iz hrastovega lesa z zlato vdélavo narejena.

To pa in okvire za križev pot je v lastnem oskerbovanji izverstno naredil podobar Fr. Jontes. Stene notranje cerkve so sivkaste, le obok je pisan — predstavljajoč višnjevo nebo z zvezdami in omejen z obrobki, ki so izpeljani v silo umno izbranih barvah, o čemur so Njih Veličanstvo tudi blagovolili opomniti, da tako enojno pisanje prav posebno dopada, in ravno to je jako dobro oskerbel malar Borovski v Ljubljani. — Notranjo cerkev lepša tudi tlak, ki je pisan in iz dunajske tovarne za lončeno posodje.

Spominska ploša, kakor tudi oba kropivna kamna, iz belega, koroškega marmeljna, so izverstno delo kamnarskega mojstra Petra Tomana v Ljubljani.

Stenski stebri v cerkvi in mejni okrajki od zunaj so iz sevniškega debeložrnatega peščenika. — Debla zgorej omenjenih stebrov so iz črnega marmeljna z Lesnega berda pri Verhniki. Verhi in predstave tankih in debelih stebrov, naslon nad vežjo in oklepi za okna so iz istrijskega kamna. Ploše podpornih stebrov in poglavitnega verha in stolpček na sprednjem licu so iz nabrežinskega apnenca, najtrednejega kamna, ki se more dobiti. — Lepe verhe in podstave stebrov in podpore pevskega kora, oklepe pri oknih in težavno delo stolpčka je naredil podobar Jontes. Rebra in pasi in sklepniki so glinasti iz lončarije Drelsetove v Ljubljani. — Streho za cerkev je postavil tesarski mojster Jerančič, za hišo pa Pust. — Streho je pokrnil z angleškimi raznoverstnimi ploščami škrlar Okoren. — Ključarska dela: Križ in prepletje na slemenu in železno ograjo, in sicer sèm ter tjà prav raznoverstno je jako dobro in za nizko ceno naredil ključar Pilko.

K surovemu zidanju potrebno navadno in tiskano opeko je dajal Jelovšek na Verhniki. Vtis, ki ga dobiva obiskovalec cerkve JEZUSOVEGA SERCA in misijonske hiše, je častitljiv, in to poslopje bo vedno v čast mestu in deželi, in lepo znamenje pobožnosti in ljubezni do domovine pri slovenskem ljudstvu.

Ali stolp, kapela sv. Cirila in Metoda in misijonska hiša še niso dodelani, ravno tako je še prazen prostor za altar brezmadežnega spočetja Matere Božje z nasvetovanimi podobami v zlatu: sv. Frančišek Asizijan, sv. Elizabeta, sv. Rudolf in sv. Štefan, kakor tudi za altar sv. Vincencija Pavljana (vsak na eni strani preprečnice) in v kapeli za altar sv. Cirila in Metoda.

Presvitli cesar so blagovolili pri odhodu še vprašati, ali se bo delo letos še nadaljevalo, ali bo zavoli pomanjkanja pomočkov prenehalo, in odgovor je bil dejaven in nikaven, to je, ako bo društvo za zidanje cerkve pri upnikih še vero imelo, da, ako ne, pa ne; in v hitrosti se ne more vselej vse tako lahko razložiti.

Sicer moramo s hvaležnostjo spoznati in izreči, da je bilo le z upanjem, zlasti gospoda stavbenega mojstra Faleschini-ja, Majerjeve dvorne naprave za cerkveno umetnijo v Monakovem in pa skoraj vsih družih gospodov zakladavcev in obrtnikov mogoče, delo tolikanj dognati, da je bila cerkev uže 1. mal. serpana posvečena.

Ali bo to versko-domovinsko delo še to leto končano, stoji na tem, če bo kupčevavec Toenies, ki daje nabrežinski apnenec, v kratkem štiri kamne za stolp poslal ali ne. Pa po sedanjih skušnjah smemo pričakovati, da on, ki so njegovo napravo v Ljubljani tudi presvitli cesar obiskali, uže iz domoljubnih vzrokov edini zadržek nedovršenja hiše Božje ne bo hotel biti. Se ve, da cerkvi manjka pomočkov, in pa še zelo, pa zaupanje na Boga je bilo doslej močno opravičeno, in to bodi tudi v prihodnje podpora društva.

Dohodkov je imelo društvo v dveh letih nekaj čez 40.000 gold., in dovršena cerkev z misijonsko hišo vred bo zahtevala 120.000 gold. — Za nov dohodek je slavno c. kr. denarstveno ministerstvo z razglasom 4. rožnika 1883 št. 17.741 v ta namen dovolilo rečno loterijo brez davka, ki bo obsegala 2000 verst po 40 srečk (po 25 soldov). Imela bo 2000 dobitkov, in srečkanje bo tako, da ima vsaka versta en dobitke.

Med rečmi za dobitke sta sedaj uže dva konjiča, eno- do poltretjeletna, obljubljena junica in pa dve te-

lici. — Tudi to početje bodi priporočeno Bogu in častitim naročnikom našega lista, da se ga prijazno vdeležujejo ali s kupovanjem srečk (najbolje celih verst) ali s podaritvijo reči v pomenu reka na srečkah: Blagor mu, kateri pomaga k zidanju cerkve! Sveto pismo pravi: „Oblagrovani bodo, ki té zidajo.“ (Tob. 13, 6.)

Vodstvo rečne loterije je v Kravji dolini št. 11 v Ljubljani.

Križ.

(Zgodovinska čerta; njegov lep pomen v kat. žicljenji.)

(Dalje.)

Dragi so bili kristjanom kraji v Palestini, kamor so pogosto romali pobožni romarji vseh stanov; število romarjev je vedno rastlo, posebnost v 11. stoletju, ko so tje potovali knezi z mnogim spremstvom in škofje s trumami pobožnih. Arabci, ki so sami spoštovali Jeruzalem kot svet kraj, so lepo delali z romarji. Ko so pa divji Turki vderli v deželo, so ti kristjane vedno bolj zatirali, cerkve podirali, altarje skrunili, duhovnike in romarje mučili. Glasno so romarji tožili čez krivice; tedanji pisatelj pravi: „Ravno, ko so bili zbrani kristjani pri božji službi, so priderli krivoverci z vrišem v cerkev, so posedali po altarjih, prevračali kelihe, patrijarha potolkli na tla.“ Z nejevoljo in žalostjo so gledali katoliški duhovni žalostno osodo svetih krajev; rodila se je v njihovih blagih srcih želja zagotoviti kerščanstvu dragocén biser, oprostiti sv. kraje, kjer je Kristus s toliko ljubeznijo učil ljudstvo ter umerl za odrešenje sveta, da se skažejo hvaležni Zveličarju, ki je toliko milosti podelil svetu. Oživil se je kerščanski duh v persih viteзов in ljudstva zapadnega sveta; povsodi se je kazalo veliko navdušenje. Nekteri so pravili, da so videli ognjen križ na nebu, ki je svetil daleč na okoli, in razlagali so si te prikazni tako-le: Kristus se je pokazal v podobi križa, da bi ljudi napeljal, da iztergajo sv. deželo iz rok Saracenov in podelil sv. grobu prejšnjo spodobno čast. Pervi, ki je z ognjenimi govori navduševal kristjane za prostost sv. krajev, je bil puščavnik Peter Amienski, kteremu se je bil v spanji prikazal Kristus.

Ko je papež Urban II na cerkvenem zboru v Klermontu v pričo silne množice govoril, kako morajo v svetih krajih bratje v Kristusu terpeti ter zaklical: obrnite orožje, s katerim bratovsko kri prelivite, raji proti sovražniku kerščanskega imena in Kristusove vere, je odgovorilo ljudstvo s tisočnimi klici: „Bog hoče, Bog hoče!“ Čudovito moč so imele papeževe besede. Hitro so rastle čete, polne navdušenja za sveto reč; to vojsko zvali so križansko, ker imeli so pripet križ, znamenje enega hrepenenja, znamenje prave moči in mejsobne ljubezni. Naredile so križarske vojske velikanske spremembe v življenju evropskih narodov ter bile sijajna zmaga kerščanski misli, če tudi kristjani dosegli niso, kar so želeli. Lepo in spodbudljivo je videti, kako ljubezen do svetih krajev navdušuje kralje, vojvode, živeče v sovraštvu, da se združijo kot bratje pod praporjem križa. Križanske vojske so nenavadna, velikanska prikazen v zgodovini, ki kaže terdno, živo vero, združeno z navdušenjem in darežljivostjo. Oslabile so križarske vojske moč mohamedansko ter zadrževale skoro za 200 lét navale turške v Evropo; pospeševale so umetnost in vedo ter tako zelo pospeševale omiko narodov. In križ je bil tisto znamenje, pod čegar varstvom so vstajali blaženi nasledki teh velikanskih bojev.

Kakor so se na vzhodu proti križu vzdignili Mohamedani, tako so jih v zapadu posnemali v sovraštvu

križa priverženci Lutra, ki je začel učiti krivo vero na Nemškem. Karlstadt, prijatelj Lutrov, je z dijaki, rokodelci vdiral v cerkve, podiral križe in altarje in razbijal podobe svetnikov. Lutru samemu tako početje ni bilo všeč; dokazoval je iz sv. pisma, da ne delajo prav: ni prepovedano delati podobe in jih imeti, temuč prepovedano je le jih moliti. Zato dobimo v prvih Lutrovih cerkvah podobe, križe; nasledniki njegovi, ki so se od svojega učenika ločili, so pa zopet divjali proti križu in podobam. Enako so tudi delali brezbožniki na Francoskem za časa prekucije; lomili so križe, jih tepali. Pa znamenje odrešenja je premagalo. Njegovi preganjavci so pomerli, križ je ostal kot zmagavec.

Povedali smo malo prej, da je križ navduševal ljudstva za časa križarskih vojsk; pa tudi pozneje, ko so divji Turki vderli v Evropo, so se zbirali bojniki v velike trume ter so odverili mnogo napadov, zaupajoč v to sveto znamenje. Križ je bil tolažba narodom, ki so bili tako nesrečni, da so prišli pod turški jarem; križ je mnogim tudi pripomogel, da so dospeli zopet do zlate svobode.

Blaga moč križa kazala se je povsodi; nekteri so bili slepi in so še slepi, ki njegovih blagih učinkov nečejo spoznati; več jih je pa bilo in jih je še, ki mu spodobno čast skazujejo. Ljubili so ljudje to sv. znamenje; ljubila ga je posebno Cerkev ter ga ljubi in ga pogosto izpostavlja svojim otrokom, da ga časté. Ni ga altarja brez križa; ni je daritve sv. maše, ki bi se ne obhajala pred križem; križ se nosi pred procesijami in se rabi pri pogrebi. Cerkev sama ima v izrisu podobo križa, križ je vtkan v cerkvene perte in obleke, vsekane v marmor ter se sveti visoko na stolpu oznanjujoč, da tu žive podložni Križanega!

Cemu pa toliko križev v katoliški cerkvi? Dragi bralec, glej! Cerkev ti hoče s tem reči: Tvoja sreča in tvoje zveličanje ima izvir v križu. Kje drugje imajo svoj vir, začetek in svojo moč zakramenti in milosti, ako ne v križu? Cerkev vodi vernike k križu, ker v križu je njeno bogastvo, od tega deli darove svojim otrokom, kakor skerbna mati: kako bi mogla pozabiti znamenje, ki je prineslo srečo človeštvu?

(Konec prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Vprašanje in pojasnilo.) Došlo nam je pisanje o opušeni blagoslova s presv. Rešnj. Telesom pri podružnicah. Ker je o tem pritožb veliko, smo bili pismo izročili gospodu, ki ima s tacimi rečmi opraviti in izročil nam je nekoliko pojasnila. Posnetek pisma je:

Blagovolite, častiti gospod, v svojem cenjenem listu spraviti med svet te-le verste iz naše zapuščene d. P., o kateri se le malo kedaj bere v „Zg. Dan.“ — Ni tedaj pričakovati še sedaj, da moje žuljave roke Vam prvič kaj veselega vedó napisati v „Zg. Dan.“, temuč le pritožbo... Pustil bi bil še sedaj v kotu rejnato pero, ko dozda, kar bi bil tudi raji storil; a s tem morebiti pomagam potolažiti svoje... rojake, da bodo jim dopovedali, da ne bodo potem nezadovoljni. —

Pričela so se „žegnanja“ po podružnicah. Ali povedalo se je z lece: „brez žegna, — tako je prišlo iz škofije in to je storiti, ne gledé na to, kaj reko farmani (?)“. Šli so farmani domú, ko po navadi; a ne tako mirno. — „Žegnanje in brez žegna;“ saj ni čuda, da vera peša, ker še gospodje na to nič ne derzé (!); saj bi nič ne rekel, ko bi ne imeli priprave za to.“ Take in enake pritožbe so se slišale, ko smo šli domú

in rad bi bil dokazoval in tolažil, zakaj je to, in da gospodje niso vzrok; a tudi jaz nisem vedel. — Spravili so se na gospoda kaplana P—skega in T—skega, rekoč, ta nečeta, sta pa neki prosila, da bi imela manj opraviti. — Dobro bi tedaj bilo, da bi se ljudem pojasnilo, zakaj in kako je to, da bi se ljudje ne jezili. — Ker vsem se to čudno zdi, da bi se prepovedovalo, kar je že tako dolgo bilo in ker imajo tudi pripravo. — Tako n. pr. so tudi na pred ne dolgo časom napravili nov tabernakelj, monštranco, velum itd. samo zaradi tega, da je bil vselej žegen; in sedaj ne bi smeli imeti veselja, da bi to saj enkrat v letu videli rabiti. Čemu jim bo sedaj to?

Povedó naj tedaj gospodje s prižnice bolj natanko, kaj in kako? da bodo ljudje potolaženi...

To je pritožba, ktero smo tu postavili, ker s tem ni nič pomagano, ako se molči o tem, kar ljudstvo žali in o čemur je veliko govorjenja. Nihče ne more tajiti, da gorečnost pri ljudstvu in veselje za svete reči je vse hvale vredno; zato pa tudi, kolikor nam je bilo omenjeno, vis. čast. Ordinarijat na tehtne razloge tudi pri tej reči ozir ima, ako se razlože (pa spodobno in spoštljivo; govoriti, da n. pr. gospodje sami do tega nič ne derže, to je hudo žaljiva neresnica: naslednje pojasnilo ravno nasprotno kaže). Po teh opombah naj sledi nam izročeno:

Nekoliko besed v pojasnilo.

Zadnja leta omislilo si je ljudstvo pri nekaterih podružnicah naše škofije vse za izpostavljenje presv. Rešnjega Telesa potrebno, ter prosilo svojega duhovnega pastirja, da bi zanj ob določenih dnevih imeli božjo službo z blagoslovom, kakor pri farni cerkvi. Ko se je to zgodilo na nekaterih krajih, zahtevali so enako tudi drugej in tako je prišlo, da se je zadnje čase pri mnogih podružnicah naše dežele po enkrat v letu dopoldne sv. maša in so se sem ter tje popoldne tudi litanije opravljale pred izpostavljenim Narsvetejšim.

A pokazalo se je iz tega odveč slabih nasledkov in zato so na zadnjih pastoralnih konferencah zbrani čč. gg. duhovni pastirji željo izrekli do škofijstva, naj bi se pri podružnicah odpravila božja služba s svetim Rešnjim Telesom. Ker so konference skoraj enoglasno izrekle to željo, je prečast. knezoškofijski ordinarijat res določil, da se pri tistih podružnicah, kjer ne biva vedno kak duhovnik, božja služba zanj ne sme obhajati s presv. Rešnjim Telesom.

Sliši se pa, da se nekateri izmed ljudstva hudujejo nad tem, in bi kdo utegnil misliti, da je škofijstvo stvar odvernilo brez tehtnih vzrokov. Duhovni pastirji, spoznavši razmere kraja in ljudi, vedeli bodo nezadovoljnim reč pojasniti; nekoliko pa vendar bodi tu o tej priliki omenjeno:

a) Presv. Rešnje Telo hranjeno imeti in vsled starodavne navade naše dežele pri božji službi z njim sv. blagoslov dajati, je prednost in pravica farne cerkve ali vsaj take cerkve, kjer biva vedno kak mašnik. Pri farni cerkvi, ki je navadno v sredi kakega večega kraja, vasi ali terga, tu najde ljubi Jezus v presv. Zakramentu vedno po nekoliko obiskovavcev in častivcev; tu je tudi po mogočnosti zavarovan pred onečastovanjem in pred roparskimi rokami. Nasproti pa je

b) Presv. Rešnje Telo zlasti pri bolj oddaljenih, samotno stoječih podružnicah tiste dni, ko je tam hranjeno, večinoma popolno zapuščeno, osamoteno, brez častivcev in molivcev. In če cerkovnik, ki časih še daleč proč stanuje, ni prav zanesljiv in kerščanski mož, se tudi za luč pred Najsvetejšim in za varstvo cerkve dosti ne meni, — tako se utegne velika nečast zgoditi

presv. Zakramentu in se je sem ter tje že tudi res zgodila.

c) Je to hudo breme duhovnemu pastirju, ako mora k daljni, časih visoko v gorah stoječi podružnici zaradi opravila z blagoslovom po večkrat iti: dan prej, da posveti, in zopet dan po opravi, da zavžije presv. Zakrament. Pri mnogih farah je dandanes zaradi pomanjkanja duhovnov po en sam mašnik, ki ga ljudje doma pri fari tisti čas mnogokrat zelo pogrešajo, zdravi in bolniki! Časih ima duhovnik dan prej ali dan po podružniškem opravi doma posel, ki se preložiti ne dá, n. pr. poroko, pokop, vstanovljenje mašo..., toraj mora že par dni prej iti k podružnici, da posveti, ali pa je prisiljen, sv. Rešnje Telo pri podružnici pustiti po nekaj dni — in kaj se med tem Jezusu Zveličarju vse utegne v nečast zgoditi pri osamljeni cerkvi! Čuli smo, da je pri neki podružnici božja služba z blagoslovom na velikonočni ponedeljek v navadi; tedaj mora že veliko sredo iti tje mašnik, da posveti. Kako dolgo je tu preljubi Izveličar v samotni podružnici zapuščen; kdo bi si upal reči, da to ni zelo napačno!

d) Ako se presv. Zakrament v cerkvi izpostavi v očitno čiščenje, mora se to po cerkvenih terjatvah prav spodobno, dostojno in slovesno zgoditi, kar pri podružnicah zaradi pomanjkanja potrebnih reči večinoma ni mogoče.

e) Že pri farni cerkvi se pri božji službi in zunaj nje ne godi vselej, kakor bi se imelo; — kaj pa še pri podružnicah! Slehernemu je znana ta prežalostna reč: popivanje, godba, ples, ponočevanje, pretepi, poboji radi spremljejo opravila pri podružnicah. Celó po časopisih so se zadnje dni slišale hude pritožbe zaradi tega.

Slišali smo, da tožijo ljudje tu pa tam: Napravili smo pri svoji podružnici monštranco, kadilnico itd.; čemu nam bo sedaj vse to, ako sv. Rešnjega Telesa pri opravi ne bo? Vender pa je resnica, da škofijstvo, katero edino ima pravico, o tej zadevi določevati, menda nobeni podružnici ni reklo, da naj si napravi tacega orodja; časih se je celó brez župnikovega dovoljenja to zgodilo — nihče drugi toraj tega ni kriv; utegne se pa nekako poravnati, ako napravljeno posodje sedaj kaki farni cerkvi oddajo, če tudi z nekoliko zgubo.

Iz Ljubljane. (Dr. Alban-Stolzova 50letnica in še nekaj.) Šestnajstega tega mesca je ta posebni mož, čegar spise vsa Evropa bere in občuduje, obhajal svojo 50letnico, odkar je postal duhoven. Ta učenjak je med drugim pisal tudi bukve o izreji „Erziehungskunst.“ „Schulzeitung“ v Donauwörth-u je precej posnela iz te knjige, mi pa iz tega le nekatere stavke. On pravi med drugim: „Kolikor bolj pošteno in keršansko se otroci odgojajo, toliko pridniši se tudi učijo, v tem, ko npravno-spačenih otrok ni lahko k pazljivosti in resni pridnosti pripraviti.“ To velja za „velike otroke,“ kakor za male, za učitelje in za šolarje.

„Če kaka šola kaj stori za izrejo otrok, in koliko da stori, to je zastavljeno na tanko na to, če za vernost otrok kaj stori, in koliko da stori, zakaj na to je zastavljena vestnost in dalje vsa prava npravnost. Zato narmanj storé brezverske šole, ker ves njih uk in obravnava otrok je brez tiste moči, ktera sama človeku daje notranjo in zunanjo tehtnost... Napeljevanje k pokorščini, spodobnosti, pridnosti, ako se tudi godi v brezverskih šolah, nima nobenih stalnih nasledkov za poznejši pošolske leta, ker ni korenine — kaj moči le ima do človeka, dokler mu je šolska policija nad glavo; vestí pa ni (za čedne djanja).

Poprej so imeli žalostno skušnjo, kako se na vseučiliših vera odstranjuje kakor kaka obdelana reč; pozneje se je zoperverski strup priplazil tudi v srednje

šole. Brezvérsko oliko namreč so hotli ubogi mladini po mestih in po deželi vcepiti! ... Kako surovi pa zamorejo ljudje pri vsi šolski oliko biti, ako se vera pogreša, to se večkrat opazovati zamore po mešanih švicarskih šolah in pri raznih slovesnostih, kjer se vender s šolstvom mnogo bahajo, pa tolika neotesanost. Že Wellington je rekel: „Šole brez vere izgojajo olikane hudiče.“

Pisatelj pa ne govori o učenju vere takó, da bi učenec le svojo lekcijo vedil gladko povedati, temveč on govori o izgoji v vernosti, o religioziteti, in k temu mora vse učenstvo z besedo in izgledom pripomoči: ne eni zidati, drugi pa podirati! Marsikteri šolec zná prav gladko katehetu svojo lekcijo razložiti, kako da je dolžnost pri sv. maši biti; kadar pa pridejo taki cepci v cerkev, je večkrat tako šepetanje in celo glasno žeznanje, da se mašniki bojé k tistim oltarjem maševati iti, blizo katerih se nahajajo dijaki. Ali če opusti ss. zakramente, kadar ga šola več k temu ne priganja, kje je vest, vera in vernost! (Gl. več o tem: „Kathol. Schulztg.“, 16. avg. str. 258).

Alban Stolz je bil rojen v mestu Bühl-nu na Badenskem l. 1808, in študiral je gimnazijo v Rastattu filologijo in filozofijo na univerzi v Heidelbergu, bogoslovje pa v Freiburgu. Bil je profesor na gimnaziji, v bogoslovji profesor in direktor, tudi pedagogičski profesor na univerzi. Pisal je veliko število del in eno je bolj osoljeno in mično memo družega. Bog mu daj še dolgo živeti in pisati.

Iz Krapine. (Sv. Ane proslavljenje pri podružnici Kriške fare, blizo Krapine v Horvatski.) Pobožne Ane in Aučice so bile v kratkem razveseljene z novim molitvenikom, spisanim v čast sv. Ane, majke Matere Božje, stare matere našega Odrešenika. V njih veselje hočem tudi jaz malo popisati, kako se časti sv. Ana pri bratih Horvatih. Praznoval se je tu slovesno god sv. Ane 29. julija, 11. nedeljo po Binkoštih. Blizo Krapine je fara (župa) sv. Križa, kjer župnuje gostoljubni župnik g. Serček, Slovenec po rodu. Fara ima več podružnic, kakoršne se tu zovejo kapelice.

Tri četerti ure od Krapinskih toplic je precej velik homec, breg (brežuljak) s kapelico sv. Ane. Vreme je bilo krasno. Od vseh strani je vrelo ljudstvo na brežuljak. Horvatje visoko cenijo prošenje (božjo pot, odpustek). „Kamo ideš?“ — „Na prošenje k sv. Ani.“ je bil odgovor. Skoro vsako nedeljo imajo kje prošenje, shod.

Ob 9 se je začela slovesnost s tem, da je krapinski župnik gostoljubni g. Rukavina imel celo uro dolg in lep govor. Predmet mu je bila keršanska izreja. Kriški g. kaplan pa je pel slovesno sv. mašo. Po opraviu smo se v mežnariji nekoliko okrepčali, in o poli dvanajstih se je začela velika svečanost. Šli smo nekaj minut od cerkve proč, kjer se je ljudstvo zbralo z zastavami in venčanimi razpeli. Krapinski g. župnik je vodil spreved (procesijo) deržeč v roki sv. bridko martro in z njo je blagoslovil ljudstvo, ki je po stranéh klečalo in se na persi terkalo. Med petjem, streljanjem se je spreved pomikal proti cerkvi. Tam se je petje nadaljevalo, pričela se je zopet pridiga od drugod naprošeneega govornika, g. Jermana, in potem druga slovesna sv. maša. O poli dveh še le se je sv. opravilo doveršilo. Ves grič je bil bel; če so se mogli vdeležiti vsi sv. opravila, ne vem. Tudi sta me dva slepca zanimala, ki sta v enomer milo in bričko popevala in prosjčila, kakor je sploh na jugu stari običaj.

Med jako prijetnim obedom je vladala staro-hervaška šega; zunaj pa so vnovu dohajale procesije iz bližnjih duhovnij med petjem in žvenkljanjem. O 4¹/₂ so bile pete litanije s tem razločkom, da so se popevale

samo na koru in domači g. kaplan je dal s sv. razpélom blagoslov.

Dopadlo mi je zelo, da je bila na bregu samo ena kerčma in še tam malo pivcev; a veliko nas je bilo okoli — medice, za žejo prav dobre pijače: voda, malo medú in ledú. Pervikrat v svojem življenji sem jo pil in si dobro ogasil žejo. Zato pa tudi ni bilo ne pijanca ne vekača, niti razsajača. Vse je bilo mirno, kakor bi bile le pohlevne ovčice in krotka jagujeta na griči. Hej Slovenci! Kaj pa vi pravite k taki pijači! Bi Vam li dopadla? Če ni vina, da od njega glava tri dni boli, če ni žganjčka, da jezik zmeša, če ni plesa; ukanja, pretepa, sejma, ni shoda, „proščenja!“ Herder popisuje Staroslovence in jim med drugimi dobrimi lastnostmi tudi pripisuje gostoljubnost, pridnost, ter slednjič pravi, da so radi pili medico. Slovenci! povernite se k Staro-Slovincem in pite neškodljivo pijačo, da ne zapijete uma, pameti in premoženja. Živela medica!

Pa če bi še tako prosil, opominjal, svaril pijance; nič ne pomaga: „pijanec se spreoberne, kader se v jamo zverne!“ Žalostno — pa istina. Kaj bo, če se ljudstvo žganja ne obvaruje! Kranjski Slovenci so že tako v nekaterih krajih zabredli, da celo rajši „šnops“ pijó, kot pivo ali vino! Ženstvo celo že pije — šnops! Ako se ne bo začelo resno, z močjo delati zoper pijanstvo, kakor v severni Ameriki, ne bo nič pomagalo: Slovenski rod se bo pokvaril na duši in na telesu, kakor se večkrat pokvarijo Indijani z žganjem; Strašna resnica! Bog odverni to nesrečo! M. L.

Logatec, 21. avgusta. (Cerkvena slovesnost.) Pretečena nedelja bila je za Logatec in njegove prebivalce zelo lep in nepozabljev dan. Blagoslovili smo namreč istega dne nov sv. križev pot, katerega je prav pohvalno po „Fürichu“ izdelal znani umetnik gosp. Jurij Tavčar iz Idrije. V ta namen je došel čast. gosp. pater Placid, vikarij čč. oo. frančiškanov v Ljubljani, ter naš preljubljeni, za vse dobro mnogozaslužni gosp. dekan Martin Šlibar z Verhnike.

Točno ob 10 vzdigne v župnijski hiši 14 domačih čedno oblečenih mladeničev table sv. križevega pota, ter jih neso med lepo vbranim zvonjenjem, gromovitim strelom topičev — spremljani od preč. duhovščine, občinstva, ob sleherni tabli od dveh logaških učenk z znamenjem nedolžnosti na glavi. Pervo gre obhod okolo cerkve, potem med veselim lepo donečim petjem v krasno ozaljšano cerkev pred glavni oltar, kjer se po klicu k sv. Duhu prične in doverši splošno blagoslovljenje sv. križevega pota, postavi se vsaka podoba med molitvijo in premišljevanjem sv. skrivnosti na odločeni prostor.

Po tem zelo ginljivem opraviu stopi na leco čestiti pater vikarij ter povdarja in opisuje v lepem, jedernatem govoru pomen, zgodovino sv. križevega pota, in navdušuje véрно ljudstvo, da naj ga rado obiskuje, uči, kako naj zraven premišljuje, da mu bode naj boljši studenec za dušo in telo potrebnih milosti.

Sedaj se je pričela sv. maša, katero je opravljal med azistenco peterih gg. duhovnikov prečast. gosp. dekan. Pri sv. maši pele so kaj vbrano in dobro logaške pevke pod vodstvom učitelja gosp. Kernca. Po sv. opraviu zapela se je zahvalnica milemu Bogu, ki je dodelil svojemu ljudstvu tolik dar.

Pri obedu v župnijski hiši verstile so se mnoge napitnice; naj omenim le one na čestitega, za čast Božjo neumorno delavnega gospoda župnika logaškega Markiča; vedela se mu je hvala za toliko naprav, ki jih je preskerbel logaškim cerkvam, zlasti pa župnijski, a klicalo se Bogu, naj bi ga milostno še dolgo ohranil, ter bi med drugim tudi še razširil s pomočjo Božjo in svojega dobrega ljudstva župnijsko cerkev. Bog usliši željo in naše prošnje! Bog živi gospoda župnika Mateja

Markiča in vse za Božjo čast neutrudljivo delavne njegove vernike! Preserčna hvala prečast. gosp. dekanu, preblagemu p. vikariju in vsim, ki so se prezale slovesnosti vdeležili!

V Levpi, vikarijatu dekanijske fare Kanalske, bila je v nedeljo, 26. t. m. blagoslovljena nova cerkev, za katero se je slovesno blagoslovil vogelni kamen 10. aprila t. l. Pri obeh opravilih bila je nazoča vsa sosednja duhovščina in v nedeljo posebno veliko vernega ljudstva. Obojno blagoslovljenje opravil je z dovoljenjem prečastitega nadškofijstva pn. gosp. dekan Fr. Vidic. Da se je delo v tako kratkem času zamoglo toliko doveršiti, kakor se je, gre v zaslugo tamkajšnemu vikarju gosp. Jožefu Tomšič-u in vernemu pa radodarnemu ljudstvu. Prihodnjo nedeljo se bo slovesno blagoslovilo novo pokopališče v Kalu. Na praznik Imena Marijnega bo pa zlata maša pri Marija-Celji, zlatomašnik je vis. čast. gosp. Ant. Ukmar.

Jeruzalem. Izgled mladenčem. V zvesku m. rožn. Ratisbonovih letnikov se med drugim to-le bere:

Med romarji prve spokorne karavane je bil mlad mulat, star kacic 25 let; starši (eden bele, drugi temne barve) so mu Indijani, on pa je rojen na Mavriškem otoku; ime mu je Edvard Moti.

Na potu so vsi tovarši stermeli nad tem mladenčem. Noč in dan je preklečal in premolil, nepregibljiv, kakor bi bil zamaknjen. Treba ga je bilo po sili spraviti iz tega stanū in ga pripraviti, da je kaj malega vžil ali nekoliko počil.

O svojem bivanji v Jeruzalemu je enako spodbudoval tiste, ki so ga spremljali na njegovih potih. Mi, ki nas je došla sreča, ga imeti med stotino gostov, ki so bili sprejeti pri sv. Petru, smo imeli priliko občudovati vedno prosto in postavno pobožnost tega mladenča.

Pred nekimi mesci se je Moti zopet k nam povernil, pa ne več v družinji, ampak sam z namenom, da v Jeruzalemu ostane. Prosil je te dobrote, da bi bil za stražnika v napravi „Ekce-Homo,“ in to je tudi dosegel; pa čudno! tisti dan, ko je Moti za to službo prosil, zbolí latinec iz št. Ivana v hribih, ki je že nekaj let imel to službo, in moral je odstopiti. Naš novi „janičar (tako tam take imenujejo) je v samostanu Ekce-Homo to, kar je bil na parniku Guadalupskem, večno móljenje. Berž ko mu njegova služba kacega opravila ne naklada, na gole tla poklekne, ne da bi se kam naslanjal, in ostane cele ure nepremaknjen. Da smo ga pripravili k temu, da si je privoščil malo počitka, mu je bilo treba zapovedati pod sveto pokoršino.

Vsako jutro pristopi k mizi Gospodovi, kakor angelj.

Nektere ure dneva so odločene za učenje latinščine; Monti namreč ima pregorečo željo študirati, da bi bil duhoven.

Cenim ga za naš misijon in zlasti za naše svetišče kakor jasno zastavo blagoslova Božjega.

Pervo sveto Obhajilo. Zadnji dan majnika smo imeli srečo, Jezusu in Mariji majhen venec cvetlic podati. Pristopilo je z ginljivo pobožnostjo 25 naših mladih sirotinskih hčerk pervikrat k mizi Gospodovi. Bile so v sv. veri dobro podučene, pa s svetimi duhovnimi vajami v arabskem jeziku prav dobro pripravljene.

V napravi Ekce-Homo je sv. Obhajilo brez vsake misli na kaki zunanji kinč; naši otroci imajo edino le z Bogom opraviti. Vsa lepota je v notranjem, in nasledki tega vélikega djanja imajo resnobne in stanovitne sadove.

Popoldne pred svetim pravilom in blagoslovom obnovijo otroci kerstno obljubo. Z močnim glasom obmolijo. Nicejsko veroizpovedanje in djanje darovanja presveti Mariji Devici, svoji nebeški Materi.

Naj Jezus in Marija te ljube male na vekomaj obvarujeta spačenja, jih s svojim blagoslovom prenapolnujeta in se z ljubeznijo na nje ozirata.

Oddelek malih turških deklic — ta se množi neprenehoma. Ta trenutek jih je 130 in vsak ponedeljek prihajajo nove. Ta nenavadna čedica nam dela prav veliko tolažilo. Otroci imajo odkritoserčne želje za nauk in želé se preobraziti (zboljšati). Podučljive so, duhovite, prijazne in hvaležne. Za plačilo sem jim obljubil velik lép izhod v prvih dnevih meseca mal. serpana.

Vevnica.

Duhovski stan.

Gnjil sad.

(Dalje.)

Mi živimo še vedno v dobi prevratov, živi cela Evropa. Kar se je bilo zveršilo tako naglo in silovito na Francoskem, to se je zverševalo bolj polagoma v našem veku po drugih evropskih deželah. Duhovstvu se ni godilo tako hudo drugodi, kakor sem prej pisal o Francozih, a dosti bolje tudi ne, n. pr. na Španjskem, Laškem. Spreminjevalo se je pa katoliško duhovstvo v sedanjem veku kaj znatno. Pervi naval revolucije ga je bil skoro potlačil k tlam (na Francoskem, Nemškem, Španjskem), pa revolucija je bila do l. 1820 večinoma zadušena in samosvoji vladarji so začeli gledati, kako bi jo zabranili v prihodnje. Vstanovila se je „sveta zveza,“ začela se je stroga samosvoja vlada, ki je iskala pomoči pri veri, tedaj tudi pri duhovnikih, a hotela je strogo vladati tudi nad njimi, bolje bi rekel: nad Cerkvijo. Duhovstvo je pač imelo sedaj močno državno zaslombo, ali imelo je tudi državne spona. Med tem je beseda „svoboda“ narode vzbujevala, dražila, vnmala in vnovič so se ponavljali prevrati (l. 1848). Pričelo se je novo državno življenje in tudi duhovstvo je zado-bilo nekako prostost, ki mu je potrebna za njegovo nalogo. Bilo je, kakor da se je svetu zažarila nova doba in tudi duhovstvo je menilo, da jo sme pozdraviti veselo. A kmalo se je pokazalo, kaka svoboda da je to bila. Nezmérno sovražni duh se je zagnal nad Cerkv, nad duhovstvo, ko so padle spona tiskovnih postav. Ono slovstvo, ki zraste kakor gobe čez noč, je začelo premišljeno in dosledno pobivati, kar je katoliško in tudi sploh versko. Kako pa se bojuje, to sem popisal na drugem mestu, zato mi sedaj o tem ni treba govoriti dalje. Pleve smo videli poprej, sedaj poglejmo še gnjili sad, ki raste na novodobnem drevesu sovražnosti proti Cerkvi in duhovstvu.

Poznal sem mladeniča polnega najlepših vzorov, za katere je gorel in katerim je hotel posvetiti svoje življenje. Bližal se je čas, ko je treba stopiti na določeno pot, zbrati si svoj stan. Imel je navado, da je zlival vse svoje občutke, svoje misli, svoje veselje in svoje tožbe v dnevnik. Čital sem ga pozneje, ko se je bil že odločil in srečen bil v novem stanu. Milo se mi stori vselej, ko se spominjam vseh serčnih bojov, ki jih je prestal in se mi zbudi čut one mladeniške poezije, ki je navdihovala vsako verstico njegovega dnevnika. Težko, da bi se posrečilo mojemu spominu in mojemu sercu podati bralcem le nekoliko podobno sliko mojega prijatelja v malih potezah, ki so mi na tem mestu dovoljene. (Mladeneč namreč je pisal dnevnik svojih misel in naj se nihče ne spodtika, ako so kateri izrazi odveč derzni. Vn.)

Iz dnevnika. 30. aprila. Čudim se sam sebi. Še lani mi je spomlad budila najslajšega veselja obilo. Radoval sem se v naravi in veselih obrazov se je rado prijemalo moje oko. Kakor otrok bi bil letal po polji

in pri otroških igrah bi bil pozabil, da sem odrasel mladostnim zabavam. A letos! Vse je prazno, vse je mrtvo zame. Čemu mi je narava, kaj imam od nje? Nad veselimi ljudmi se jezim, vesel obraz mi je kakor strupeno želo; saj jaz ne morem biti vesel: zakaj naj se tedaj veseli drugi? O dvom, grozoviti dvom! Ako hočeš uničiti človeško srečo, vsadi mu dvom v dušo! O čem pa dvomim?

Otroške podobe se mi oživljajo v duši. Dobra mati me vodi za roko, vodi me malega dečka prvič v cerkev. Kako je bilo to čudno! Toliko ljudi, da jih nisem videl nikoli toliko v domači hiši, tudi takrat ne, ko se je možila sestra; vse tako lepo veličastno, skrivnostno, da nisem mogel prav razumeti. Tam pred altarjem se je gibala nerazumljiva oseba, kmalu potem se je prikazala visoko nad menoj in govorila je goreče besede. Sam nisem vedel, kje da je glasila se glasba in od kod je prihajalo petje. Pa še vse drugo: podobe v cerkvi, altarji, leskeči lustr — to me je kar mamilo. Pozneje sem spoznaval vse reči v cerkvi in serce se mi je veselilo vsake. Tako se je začela lepa spomlad v meni in začele so se vzdigovati prve cvetice: otroške želje, da bi kedaj tudi jaz imel opraviti v teh prostorih, da bi postal enak onemu veličastnemu možu v zlati obleki, na katerega so se naj bolj vpirale moje oči, namreč mašnik. O sladke otročje želje! Pač takrat sem bil otrok, a bil sem srečen, in sedaj, ko hočem biti kaj več, srečen nisem. — Mož, ki sem ga gledal pred oltarjem, prišel je tudi v našo hišo, hitro sem ga spoznal na obrazu. Ta mož, naš župnik, je pregovoril mojega očeta, da so me dali v šolo. Kako se vendar varaš, neumna slutnja! Postal bo enkrat duhoven, rekel je župnik in materi se je žarilo serce od veselja. Jaz pa nisem mogel sterpeti v hiši; tekkel sem ven na prosto, ne, skril sem se nad hlevom, da sem se tam veselil neopazovan. In sedaj? Preč je, preč! Da bi se bil raji jokal! Pa saj je solza veselja tudi solza, to je znamenje, da se žalost in veselje ne ločita: le trenotek časa ju loči.

2. majnika. „Trenotek časa,“ sem zapisal zadnjič. Da, kaj je ves čas družega, kakor trenotek? Samo trenotke opazujemo — sedaj — sedaj — pa sta dva minula — in ni jih. Tudi prvega majnika — ni ga več in mojega življenja enkrat ne bode več. Kakega življenja? Moj Bog, kako je to čudno! Sam ne vem, kaj hočem, kako mi je: kako naj pišem dnevnik? Že vem. Postal bode enkrat duhoven, je rekel župnik in sedaj pravim jaz, da ne postanem duhovnik. Zakaj pa ne? Ker nisem več otrok. Seveda nekdanj, ko sem imel pred očmi samo lepo domačo cerkev, bi rad bil mašnik. Ali sedaj imam pred seboj druge cerkve: vednosti, umetnije in zraven še bujno življenje. Ali nimamo svoje pameti za vednosti, in domišljije za umetnosti? Ali nismo vsotvarjeni za življenje? Kolikrat sem slišal, da človek ni zato, da bi se odločil od drugih ljudi, ampak da se verže v življenja burni tok okusit sladkosti in britkosti njegove. Kaj pa v duhovskem stanu? Ne, ta stan ni niti za eno niti za drugo in tedaj tudi ne zame. Iti samotarit v kake hribe, pečati se samo s kmečkimi ljudmi — ne, ne, ne morem. Človek je za družbo in ne za samoto. Potem, da bi pokoren bil celo v svojem prepričanju, da bi to mislil, kar velevalo drugi, in to govoril, kar narekujejo drugi: ali je to za človeško čast, svobodo in njegovo vzvišeno nalogo? Le tje, le tje, kjer se dvigajo kakor stolpi slavni možje — na polje vednostno hočem iti in v umetnosti napajati utrujenega duha, v življenji pa kazati moč „duha in dlana.“ Ali vendar, zakaj me tako čudno mlo vabi duhovski stan? Ali sem morebiti zanj? Za stan, katerega delovanje je nasprotno mojej pameti? Oj dvom,

oj grozni dvomi! Zopet me pekó, zopet mi kljuje tu notri. Od daleč pa se glasi zvonjenje domačih zvonov, in duha objema domače petje. Stopim pred altar — kedo? ali jaz? Da, jaz in tukaj sem pred ljudstvom — mašnik. So li to sanje? Morebiti, toda sladke. Moja glava, moja glava!

5. majnika je sanjaril nekako to-le: „Danes sem šel sprehajati se in razvedrovati si temnega duha. Sreča me šolski prijatelj iz prejšnjih lét ter mi pové po kratkem razgovorjanji, da sem sanjavec in prenapetež. Norci govoré včasih resnico, a sedaj?... Pokazati hočem svetu, da nisem niti eno niti drugo. Kar kipelo je v meni, ko sem slišal ono prazno glavo tako govoriti. Da, da, že vidim: ako imamo v sebi [više vzore, viši misli in naklepe, ako ne govorimo tako, kakor drugi ljudje, imajo nas za sanjavce. Više vzore, prav govorim, više vzore: ali ni kaj višega: živeti za vede, živeti za občni blagor človeštva, nego zapreti se svetu, udati se nemarnosti in prav po kitajsko ostati vedno pri starem? In to bi moral storiti, ko bi stopil v duhovski stan. Kaj pa storé duhovniki? Kako lahko bi obdelovali slovstvo, širili znanosti, napredovali v vedi! Ali vidim kaj takega? Ko bi postal duhovnik jaz, postal bi enak drugim. Že samo semenišče ima namen storiti človeka topega in neumnega; saj je bilo to slišati iz profesorjevih ust. K večjemu, da se navzamejo nekega čudnega samovestja in mislijo, da so nekaj višega, kakor drugi ljudje. Zato hočejo gospodovati, tlačijo ljudstvo, ga kujejo v svoje sponse. Vse dobro vem, bral sem tolikrat. (Res se take in enake laži berejo v judovskih in framašonskih romanah in knjižurah.) Na nasprotni strani pa je čudno vladanje med njimi samimi! Pa, da bi se pokoril komu in šel v daljne hribe, kader bi me doletelo povelje. Nikdar ne. Zato mi je že misel zoperna... In ta nerodna obleka! Zakaj bi se ne oblačili tako, kakor drugi ljudje? — Mertev je duhovnik za svet; človeški čuti so mu zaterti; kako bi imel usmiljenje za svet? V serce me reže ta samota. Ali bi ne terpela v nji moja pamet? — Pa kaj bom našteval: veselja nimam in ne morem ga imeti. A zakaj ne? Ali ga nisem imel nekdanj? Nekdanj pač, ali to je bilo nekdanj. Od takrat sem mnogo slišal, mnogo bral (Kaj je bral, kažejo te sanjarije.) in svet se je pod menoj zasukal. Ko bi takrat toliko bil vedel, kolikor vem danes, bi ne bil imel veselja nikdar. Ali vendar — zakaj se bojuje novo moje veselje s starim? Zato, ker bi me nekateri radi imeli duhovnika? Kaj oče! Naučil sem se prezirati njegovo voljo. Zato, ker se ti obeta v duhovskem stanu lahkotno življenje? Ravno to ne, to mi je groza. — O srečna otročja leta! Da, da, takrat se je duša veselila v priprostem, nedolžnem veselji in rajsko veselje serkala je pri pobožnih vérskih opravilih. Zato, me je tako vleklo nekdanj v ta stan, v katerem se mi je obetalo takega veselja obilo. Kedo ve, ali ni takrat moja nedolžna, neskvajena duša čutila in slutila boljše, nego sedaj, ko mi je moril jo že dvom in obupnost? Ali tudi strast? Upam, da ne, ali prvo dvoje je dovolj. O srečna otročja leta! Kako živo sem takrat veroval in bil sem srečen. Sedaj pa, ko se baham, da kaj vem, sem nesrečen. Čemu mi je znanost? Ali ima znanost to nalogo, da dela človeka nesrečnega?

Vidim, vidim! Otrok sem še hvala Bogu, še nekoliko. Tudi imam še otročje veselje in tisto me vabi v stan duhovski. Zato je boj v meni. Kako hudo je meni! O mati, zlata moja mati, ko bi ti še živela, ko bi ti bila sedaj pri meni na strani, uperl bi v té oči in bral bi v njih tvojo voljo, tvojo željo. Kako sladko bi bilo slušati tebe! Pa, ne vem li, kaj bi želela? Zdi se mi, da. O vi, ki ste mi iztergali to otročje čisto veselje, pridite sem, to je grenki sad vašega dela!

Razgled po svetu.

V Frohsdorfu pri Dunaju je 24. avg. umrl grof Chambord Henrik Karol, postavni kralj francoski, katerega prestola pa ni bil dosegel.

O novih pogoriših kazališ se sliši neprenehoma. 12. t. m. je v Sunderlandu na Angleškem do tal pogorelo naj bolj priljubljeno kazališ; bilo je nad 1500 ljudi v njem, pa k sreči so se rešili. — Tudi gledišče v Jekaterinodaru na Ruskem je pogorelo poslednje dni.

Za defintorje so zvoljeni: prečast. oo. Janez Žibrat, Kalist Medič, Atanazij Krajnek in Pacifik Fister.

V Zagrebu je znani častni kanonik in spovednik usmiljenih sester Fidel Hoepferger postal infuliran opat B. M. D. Bela-Stienski, in prejel red železne krone. V nedeljo, 19. vel. serpana, so bile v tem samostanu znamenite slovesnosti: 22 devic je bilo preoblečenih v Sestre, 24 Sester je storilo obljubo in so sprejele sv. molek. (Med temi ste tudi dve zamurki, ki ste bili precej let v ljubljanskem uršulinskem samostanu in ste pred nekterimi leti od tod se preselile v Zagreb). Prečast. g. Hoepferger je ta dan prvič imel pontifikalno sv. mašo in 7 Sester je obhajalo 25letnico samostanskega svojega življenja. Od cerkvene oblasti se mu je ta dan, kakor piše „Katol. List,“ naznanilo posebno priznanje za vse mnoge zasluge, ki si jih je pridobil kot vodnik in pospešitelj družbe sv. Vincencija P. na Jugu: na Hervaškem, v Slavoniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini z Rumelijo, koder se je ta red vstanovil in razširil po želji pokojnega kardinala Havlika. Te zasluge je vedila ceniti tudi svetna vlada, ki je toraj omenjenemu gospodu podelila red železne krone, kakor smo ravno omenili. Bog daj srečo!

Laško. Na otoku Iskiji je bilo o potresu zasulo tudi škofa s Casamicciole. Naznanuje se, da škof je živel še blizu 24 ur pod posipinami, in da je klical za pomoč; delavci pa da so ga našli mertvega, ko so do njega dokopali.

V Raveni na Laškem so rudečkarji imeli shod s prekucijskimi nameni zoper laško vladu. Govorili so proti vstavi in kralju; začeli so se pa tudi dreti zoper Boga in vero, in takrat jih je policija razgnala. Na razhodu so se tudi slišali glasi: „živelo papeštvo in njegova svoboda.“

Francosko. Francoska vlada nikjer nima blagoslova. Doma je silna nezadovoljnost med vsimi pošteni katoličani; blagostanje, zlasti v denarnem oziru, silno propada. Posebno nesrečna pa je na Jutrovem; iz Hongkonga pišejo, da je bila francoska vojašina pomaknila se do Hanoi-a, pa se je morala s hudo zgubo zopet umakniti.

Amerikanske novice. Pazite na mladino! „Kolumbia“ svari starše in rednike, da naj ne pusté mladine v slabe družine in zanikarne znanja. Iz Town-Milwanke-a naznanja namreč g. Springer, da njegova šestnajstletna hči je njega (lastnega očeta) najprej za 2900 dolarjev vrednosti okradla, potlej pa se nekemu igravskemu potepuhu (gambler-u) dala odpeljati. Oče je oba, hčer in potepuha, zasačil v mestu Chikagi ter dobil nazaj tudi ukradene vrednosti. List pristavlja to-le svarilo, ki zadeva tudi marsiktere izmed naših mest in krajev: „Žalostna resnica je, da mnogi starši izrejo in nadzorstvo svojih otrok, in še zlasti tudi svojih hčér, tako hudo zanemarjajo, da se Bogu usmili! Kdor se hoče tega prepričati, naj le enkrat zvečer gre po ulicah našega mesta, koder se mlado ljudstvo na stotine okrog potika in se le prevečkrat, še v otročjih letih, na telesu in na duši čisto okuži. Starši tacihi deklin in mladenčev si strašno odgovornost nakopujejo in so

sami krivi, da žalost in sramoto pri svojih otrocih doživé.“ — Ravno ta list pripoveduje na drugem mestu, da v enem samem tednu je zopet znatno število mladih ljudi zginilo, da se ne vé kam! V kako grozovito revšino, v živi pekel, taki zabredejo, bodi si, da radovoljno ali neradovoljno zapusté svoje starše in družine, — kdo tega ne spozná?

Lepo djanje umirajočega. „Cehoslovan“ v Čikagu pripoveduje to-le: Na eni jugo-amerikanskih železnic se je zgodila nesreča, pri kateri je bil eden popotnikov smertno ranjen. Zdravnik mu naznani nevarnost in ga vpraša če morebiti ima svojim prijateljem kaj naročiti? Ranjeni vprè vanj vpadle oči in vpraša, če je bilo ne mara razen njega ranjenih še več ljudi... „O okoli 100 ljudi,“ pravi zdravnik. — „Tedad telegrafujte moji ženi, naj brez pomude prodá 10.000 menjic te železnice“ (namreč, ranjenim v prid), je odgovoril ubogi ranjenec s smehljejem zadovoljnosti na svojem vélem obrazu, ter izdihnil dušo in preselil se tje, kjer edino se nobene nesreče na železnici ni več bati.

Strahoten bogatin! Ravno omenjeni verli list piše, da v Braziliji živi bogatin Ricardo do Jouza, kateri ima 300 milijonov dolarjev letnih prihodkov. Teko mu zlati iz zlatih in demantnih rudnikov. V Parizu ima ta milijonar 29 hiš. Star je še le 35 lét in revno biva vsako leto mesec dni v Parizu. — Ko bi ta „re-vež“ le kapljico svojega premoženja dal za našo „di-jaško kuhinjo,“ bi to pač bolje obernili kakor on, in pridnih dijakov molitev bi morebiti tudi njemu sprosila kaj boljšega, kot so njegovi milijoni, ki jih jesti ne more in morda neče; vendar pa jih bo moral zapustiti.

Družbo ss. Cirila in Metoda so Čehi osnovali v Čikagu; 5. mal. serp. je imela vstanovni shod. Oglasilo se je 38 udov in volil se je odbor na pol leta. Predsednik je Václav Herink.

Ta je doplesal! Neki mazáč J. Hayhoe v Čikagu gre v soboto ob koncu rožnika na ples; ob 2 po noči gre k odpertemu oknu 2. nastropja ohladit se; bivši dosti napit telebne z višave na tla, si zlomi tilnik in ostane mertev.

Serčni škof. Milgsp. Spalding z Pearie se je vernil domu z daljnega popotovanja: Obiskal je mnoge italijanske mesta, Egipt: došel v Aleksandrijo, se peljal po Nilu do Kaire, ogledal piramide, po sueški ožini se peljal v Palestino, obiskal vse svete mesta, potoval po obrežji male Azije, se je mudil v Smirni, na Gerškem. v Carigradu, prišel na Dunaj, dalje po Nemškem došel na Francosko, Angleško in nazaj v Ameriko. Gotovo veliko skušenj si je nabral, ki mu bodo dobro teknila na bližnjem plenarnem ameriškem cerkvenem zboru, ki se prične potem, ko se bodo v Rim poklicani ameriškanski nadškofje posebej posvetovali o važnih ameriškanskih vprašanjih.

Op. Gotovo od naših znanih prijateljev v Ameriki nam so došle številke 2, 4 in 5 novega ilustrirane katol. tednika „Cehoslovan-a“ v Čikagu, za katere naj priserčniši zahvala! Naznanjeno pa nam je ob enem, da nekaj listov je vradno prideržanih in uazaj poslanih, kar je menda toliko, kakor po našem zaplenjenih. Prav serčen pozdrav verlim bratom v Ameriki! Vr.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladeneč, popolnoma na napčnih potih, za spreobrnjenje. — Oseba se priporoča Mariji Devici, ako bi bila Božja volja in osebi v dušno zveličanje, da bi svoj stan premenila in neko pogodbo doveršila.

Zahvale.

Neka gospa je bila v silnih zadregah, ter ni vedela bolje pomoči, kakor pribežati k Materi Božji, in jo pomoči prositi. In glej! prav vidno je bila uslišana. Priporoča ti toraj, ljubi bralec, živo in goreče moliti k naši nebeški Materi, in gotovo boš uslišan. (Odgov. na vprašanje: Nič ne. Vr.)

Iz Notranjskega.

Zahvala preserčna od matere, kateri je pomoč došla za izrejo hčer, in v hišnih stiskah. Večna čast Bogu in hvala Mariji Devici!

Z Notranjskega.

K.

Koledar za prihodnji teden:

3. kimovca. S. Evfenija. — 4. S. Rozalija. — 5. S. Lavrencij Justinijan. — 6. S. prerok Caharija, ki je opominjal ljudstvo k poboljšanju in prerokoval novo zidanje tempeljna. — 7. S. Regina. — 8. Rojstvo Marije Device ali mali Šmarinj. — 9. Sedemnajsta nedelja po Bink. Presveto Ime Marije Device. (Celo osmino popolnoma odpustki po spovedi in sv. Obhajilu.)

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Prestavljeni so čč. gg.: Jan. Belec v Kropo; Jan. Berlic kot oskerbnik v Fužine; Mih. Terček na Vače; Pavel Kramar v Adlešiče; Jan. Nagode v Horjul. Semeniški čč. gg. duhovniki so nastavljeni: Fr. Hoenigman v Črni Verh; Andr. Kalan v Predoslje; Fr. Krek v Žiri; Ant. Jaklič v Metliko.

Katoliška družba ima prihodnji torek 4. septembra zadnjikrat letos na Rožniku sveto mašo za žive in mertve svoje družbenike.

A. Jarc.

Osobne vesti iz kuhinje „študentovske.“ „Denarni minister“ je že delj časa nekoliko zamišljen in nič prav pri dobri volji, ker skor dan na dan prav pridni šolski mladenči na kuhinjske vrata terkajo; pa je v nji temno in premalo zaloge, ter se nikakor ne bo moglo vsim odpreti, pa tudi večini ne, ako solnce prav veselo ne posije.

Škofjski cerkveni zbor se je 27. avgusta pričel v Mariboru za lavantinsko škofijo. Seje so bile v semeniški cerkvi pod predsedstvom knezo-škofa Maksimilijana. Duhovnov je bilo veliko čez sto; sinoda je imela zlasti rešiti 17 ji zročenih prašanj, n. pr. ravnanje duhovšine oziroma na politiko; poduk v sv. veri; kako skrbeti za otroke po fabrikah? cerkveno petje; družbe. V četrtek je bil zbor po tretji očitni seji doveršen.

Za Provincijala je pri poslednjem kapitelnu zvoljen prečast. P. Bonaventura Sell, iz Gradiške, rojen 23. februvarja 1820, šel v samostan 14. julija 1851, alovne obljube naredil 14. julija 1852, 23. septembra 1853 mašnik posvečen, in 22. avgusta t. l. za provincijala zvoljen. Bil je več lét profesor bogoslovja na Kostanjevici pri Gorici, nekaj časa gvardijan, potem defintor in učitelj novincev na Tersatu. — Za kustosa: prečast. P. Friderik Hönigmann, poprejšni provincijal.

V Ljubljano pride preč. Pater bivši provincijal Evstahij Ozimek. Gvardijani so postavljeni prečastiti pp.: v Gorici Evgenij Högler, na Tersatu Feliks Podbregar (kamor pride tudi Marijan Širca), v Novem mestu Hugolin Satner, v Kamniku Rajnerij Kokalj (kamor pride tudi P. Teodorik Muren iz Nazareta), v Brežicah Efrem Turk, v Samo-

boru Albert Pintar, v Pazinu Hugon Novljan, v Jaski Nikolaj Traven. Prestavljeni so dalje čast.: P. Teofil Respet s Tersata v Gorico, P. Vilibald Sever ravno tje iz Pazina; P. Vindišar iz Nazareta v Novo mesto za učitelja; v Nazaret pa P. Romuvald Jereb iz Kamnika in P. Otmar Vidic iz Jaske; v Samobor P. Solan Nadrah iz Jaske in P. Kalasancij Margreitner s Klanjca; iz Samobora v Klanjec P. Samuvel Kimovec.

V provinciji čč. oo. kapucinov postali so gvardijani preč. oo.: V Lipnici o. Teofil; v Irdningu o. Fulgencij; v Knittelfeldu o. Lorenc; v Muravi o. Honorij; v Schwannbergu o. Rihard; v Kerškem o. Odilon, v Celovcu o. Gregorij; v Wolfsbergu o. Gotfrid; v Gorici o. Rafael. Premeščeni so med drugimi čč. oo.: Iz Irdninga o. Natanael v Knittelfeld, o. Joahim v Muravo, o. Peter v Schwannberg; iz Gorice o. Hermenegild v Loko; iz Wolfsberga o. Romuvald v Irdning; iz Kerškega o. Luka za vikarja v Škofjo Loko; iz Murave o. Teodozij v Irdning; v Knittelfeldu ostane o. Ludvik vikar; iz Škofje Loke o. Irenej za vikarja v Celje; v Schwannbergu postane o. Bonifacij vikarij; premeščeni: o. Kajetan v Celje, o. Ambrozij v Gorico, o. Maksimilijan (vernivši se z misijona v Ameriki) postane tam ravnatelj III. redu in katehet.

Pri stolni cerkvi v Terstu je imenovan starosta korarjev vis. čast. g. Vincencij Batalja za domškolasta, in za korarja vis. čast. g. Franc Uzman.

Varite se vode! Danes-teden je 12leten deček v neki graben pod Žalostno goro skočil in se hotel kopati — in to še pričo dveh družih otrok; je pa revež utonil! Veliko otrok se brez vse sramožljivosti očitno koplje v velikih nevarnostih za dušo in telo; torej ni čuda, ako se večkrat slišijo nesreče. Skerbite za otroke, da se ne ubijajo ne na duši in ne na telesu!

† Naj priserčniši zahvalo naznanjam vsim sosedom in znancem za lepe vence in obilno spremstvo pri pogrebu moje rajne matere ter jih ob enem priporočam v pobožno molitev.

Antonija Breskvar.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Preč. g. župn. Fr. Karun 5 gld. — G. Tom. Pirnat 5 gld. — Čast. g. Fr. Mekinac 1 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Župnija Trate 11 gld.

Za cerkev presv. Serca: Čast. g. Jak. Strupi 1 gld. 30 kr.

Za bratovščino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neimenovana v namen spremenjenja stanú po Božji volji 1 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Neimenovana 90 kr. — Od sv. Petra v Ljubljani po čast. g. J. Zagorjan-u 42 gld. — S Suhorja 16 gld. — Gospodičina Jožefina Pelc 3 gld. — Neimenovana 50 kr. — S Kerke 1 gld. — Z Rovt nad Logatcem 7 gld. — Iz Banjalohe pri Kočevji 10 gld. — Iz Dolenje Vasi 9 gld.

Za sveto Detinstvo: Delavke v Vevčah 10 gld. 28 kr.

Za sv. Očeta: Iz Trebenjske fare po čast. g. M. Kolarji 6 gld.

Za afrikanski misijon: J. R. 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

R—c: V pesmici so lepe misli, pa za natis še ni zrela; drugo se bo zgodilo.